

ارزیابی مقادیر مختلف ازت و پتاسیم بر عملکرد و کیفیت ارقام پیاز در خراسان

قاسم زاده گنجهای محمد^۱ رستگار، جلال

^۱ - اعضای هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان

پیاز (*Allium Cepa* L.) بعلت دارا بودن مواد و عناصری چون پروتئین و کلسیم و ویتامینهای مختلف از اهمیت غذایی بالایی برخوردار است. آنچه از نظر به‌زراعی مهم و قابل توجه می‌باشد، تأثیر مصرف بهینه کودهای شیمیایی در افزایش کمیت و کیفیت این محصول است. عدم تعادل عناصر غذایی در پیاز نیز عملکرد کل را کاهش داده و افت خصوصیات کیفی پیاز را سبب می‌شود.

به منظور بررسی تأثیر سطوح مختلف ازت و پتاسیم بر روی میزان نیترات و عملکرد دو رقم پیاز، آزمایشی به صورت اسپلیت پلات فاکتوریل در قالب بلوکهای کامل تصادفی با سه تکرار در ایستگاه تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی نیشابور در فروردین ماه سال ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ اجرا شد. در این آزمایش ارقام پیاز در کرت‌های اصلی و سطوح مختلف کود در کرت‌های فرعی به صورت فاکتوریل، پتاسیم با ۳ سطح (۸۰ درصد نیاز گیاه، ۱۰۰ درصد نیاز گیاه و ۱۲۰ درصد نیاز گیاه بر مبنای آزمون خاک)، و ازت خالص در سه سطح (۷۵، ۱۲۵ و ۱۷۵ کیلوگرم در هکتار) در نظر گرفته شده بود. پتاس از منبع سولفات پتاسیم و ازت از منبع اوره مصرف گردید. نتایج حاصل از تجزیه مرکب نشان داد اثر رقم در سطح احتمال ۵ درصد معنی‌دار بوده و براساس مقایسه میانگین‌ها به روش دانکن رقم سفید کاشان با میزان عملکرد ۶۰/۳۲ تن در هکتار بطور معنی‌دار نسبت به رقم قرمز آذرشهر حدود ۱۵ درصد افزایش عملکرد داشته است. رقم آذرشهر

بیشترین تجمع نترات را داشت (۱/۱۳۸ میلی گرم در کیلوگرم بر مبنای وزن تر) در حالی که رقم سفید کاشان با تجمع ۸۰/۷۶ میلی گرم نترات در کیلوگرم وزن تر پیاز، کمترین تجمع نترات را داشته است. در هر دو رقم افزایش ازت، نسبت ارتفاع به قطر در بالبها (سوخ ها) را افزایش داده هر چند در هیچ یک از ارقام، اختلاف بوجود آمده به لحاظ آماری معنی دار نبود.

با مصرف ۳۰۰ کیلوگرم پتاسیم و ۱۷۵ کیلوگرم ازت در هکتار، ضخامت گردن در هر دو رقم پیاز کاهش یافت. مصرف ۳۵۰ کیلوگرم اوره در هکتار همراه با مصرف ۳۰۰ کیلوگرم سولفات پتاسیم در هکتار نیز تعداد پیازهای چند قلبی رقم سفید کاشان را بطور معنی دار افزایش داد، این در حالی است که مصرف همین میزان کود باعث شد تا رقم قرمز آذر شهر کمترین تعداد پیازهای چند قلبی را تولید کند. مصرف ۳۵۰ کیلوگرم اوره در هکتار همراه با مصرف ۳۰۰ کیلوگرم سولفات پتاسیم در هکتار، متوسط ضخامت لایه های خوراکی در پیازهای مورد آزمایش را هم بطور معنی دار کاهش داد.

واژه های کلیدی: پیاز، پتاسیم، عملکرد، کیفیت، رقم و وارته